

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องสภาพและปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ที่อยู่ในเขตและนอกเขตเทศบาล ในส่วนภูมิภาค ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษาที่อยู่ในเขตและนอกเขตเทศบาล ในส่วนภูมิภาค ซึ่งครอบคลุมทั้ง 12
เขต การศึกษาทั่วประเทศยกเว้นกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2530 และเป็นโรงเรียน
สหศึกษาที่เปิดทำการสอน มีตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 521
คน ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในเขตเทศบาล 81 คน และเป็นผู้บริหารที่อยู่
นอกเขตเทศบาล 440 คน

การสุ่มตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบ
สหศึกษาที่อยู่นอกเขตเทศบาล โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เป็นการสุ่มตัวอย่างที่มีจำนวน
ประชากรมาก โดยการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มใหญ่ แบ่งเป็นกลุ่มย่อยแล้วจึงสุ่ม
(Multi-stage Random Sampling) ในการสุ่มตัวอย่างประชากรด้วยวิธีนี้ได้สุ่มจากทุก
เขตการศึกษา เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่กระจายอยู่ในทุกเขตการศึกษา และให้ผู้บริหาร
โรงเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาลทุก ๆ เขตการศึกษามีโอกาสเท่าเทียมกัน ได้กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาลจำนวน 210 คน ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร
เป็นค่าที่ได้จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยวิธีการคำนวณของทาโร
ยามาเน (Taro Yamane) (ประคอง กรรมสูตร 2525 : 12) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร คำนวณขนาดกลุ่มประชากร} &= \frac{N}{1 + N(e)} \\ &= \frac{440}{2.1} \\ &= 209.52 = 210 \end{aligned}$$

สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ที่อยู่ในเขตเทศบาลจำนวน 81 คนนั้น ใช้เป็นกลุ่ม
ประชากรทั้งหมด รวมเป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งสิ้น 291 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) ที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้นเอง ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา
ประสบการณ์ในการ เป็นผู้บริหาร และสภาพทั่วไปของโรงเรียน ได้แก่ จำนวนครูในโรงเรียน
จำนวนนักเรียน วุฒิของครู ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check -
list) และปลายเปิด (open ended) จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ

โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพ	จำนวน 21 ข้อ
2. การจัดบริการสุขภาพ	จำนวน 13 ข้อ
3. การเรียนการสอนสุขศึกษา	จำนวน 5 ข้อ
4. การบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน	จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน เป็นแบบมาตราส่วน
ประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ ปัญหามากที่สุด ปัญหามาก ปัญหาปานกลาง
ปัญหาน้อย และปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา

โดยแบ่งปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การจัดสิ่งแวดล้อม	จำนวน 14 ข้อ
2. การจัดบริการสุขภาพ	จำนวน 11 ข้อ
3. การเรียนการสอนสุขศึกษา	จำนวน 14 ข้อ
4. การบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน	จำนวน 10 ข้อ

วิธีสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาหลัก เกณฑ์และวิธีสร้างแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ร่างแบบสอบถาม แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติม
3. ปรับปรุง และแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องและมีประสบการณ์ในการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ตรวจพิจารณาและแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ครอบคลุมและเหมาะสมยิ่งขึ้น
4. ปรับปรุงแบบสอบถามและนำไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาลที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 25 คน เพื่อดูความชัดเจนของคำสั่ง และความเข้าใจในข้อคำถามแต่ละข้อ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้ว จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขจนได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอไปยังอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. ขอให้กรมสามัญศึกษาออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ที่ทำการสุ่มเอาไว้เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล
3. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการศึกษา 2530 โดยการส่งแบบสอบถาม หนังสือแนะนำผู้วิจัยและขอความอนุเคราะห์จากกรมสามัญศึกษาทางไปรษณีย์ โรงเรียนละ 1 ชุด (พร้อมทั้งติดแสตมป์และที่อยู่ของผู้วิจัยไว้

ในหน้าหลังของแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้บริหารพึงสังกกลับ) จำนวนทั้งสิ้น 291 ฉบับ โดยใช้
เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2531 - เมษายน 2531

4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 274 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 94.16

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์
โปรแกรมสำเร็จรูป เอส ที เอส เอช เอกซ์ (SPSS-X: Statistical Package for
the Social Science X) ตามลำดับ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหารโรงเรียน และสภาพ
ทั่วไปของโรงเรียน นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตาราง
และความเรียง
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นสภาพการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนของ
ผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยนำข้อมูลแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตาราง
และความเรียง
3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นปัญหาในการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน
ของผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ แล้วหาค่ามัชฌิม เลขคณิต และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ และสรุปรวม แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความ
เรียง โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ปัญหามากที่สุด	กำหนดค่า	5 คะแนน
ปัญหามาก	กำหนดค่า	4 คะแนน
ปัญหาปานกลาง	กำหนดค่า	3 คะแนน
ปัญหาน้อย	กำหนดค่า	2 คะแนน
ปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา	กำหนดค่า	1 คะแนน

การแปลความหมายของค่ามัชฌิม เลขคณิต \bar{X} เป็นระดับของปัญหามากที่สุด
มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ค่ามัชฌิม เลขคณิตระหว่าง	4.50-5.00 หมายถึง ปัญหามากที่สุด
ค่ามัชฌิม เลขคณิตระหว่าง	3.50-4.49 หมายถึง ปัญหามาก
ค่ามัชฌิม เลขคณิตระหว่าง	2.50-3.49 หมายถึง ปัญหาปานกลาง
ค่ามัชฌิม เลขคณิตระหว่าง	1.50-2.49 หมายถึง ปัญหาน้อย
ค่ามัชฌิม เลขคณิตระหว่าง	1.00-1.49 หมายถึง ปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา

4. การ เปรียบเทียบความแตกต่างของค่ามัชฌิม เลขคณิตของโรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลกับโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาล โดยการทดสอบค่า "ที" (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางและความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณค่าร้อยละ ค่ามัชฌิม เลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า "ที" (t-test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส ที เอส เอกซ์ (SPSS-X: Statistical Package for the Social Science X)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย